

„Informace – základ výzkumu“

program výzkumu, experimentálního vývoje a inovací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

A) Základní údaje o programu

Název programu: „Informace – základ výzkumu“ (dále jen „Program“)

Kategorizace projektů: Infrastruktura výzkumu a vývoje (kód IF dle číselníku v Informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, dále jen „IS VaVaI“).

Programu byl pro účely IS VaVaI Radou pro výzkum, vývoj a inovace přidělen identifikační kód „LR“.

Program není členěn na podprogramy.

Poskytovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se sídlem Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Právní rámec Programu:

- zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „Zákon“)
- Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací č. 2006/C 323/01, platný od 1. 1. 2007 (dále jen „Rámec“)

Vzhledem k níže specifikovanému zaměření a cílům Programu, resp. předmětu podpory, předloží poskytovatel Program Evropské komisi k notifikaci. Podmínky Programu, poskytování a použití podpory mohou být proto případně modifikovány dle výsledku vyjednávání a jejího doporučení.

Termín vyhlášení Programu, doba trvání Programu a délka řešení projektů:

Program je navrhován pro léta 2013-2017 pro projekty s délkou řešení nejvýše 60 měsíců. Program bude opakovaně vyhlašován formou veřejné soutěže ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích (dále jen „veřejná soutěž“) zpravidla v ročních intervalech. Realizace projektů, které uspějí ve veřejné soutěži, může být zahájena nejdříve k 1. 1. 2013. Každý projektu musí dosáhnout stanovených cílů a jeho aktivity musí být ukončeny nejpozději k 30. 9. 2017. Čerpání podpory musí být ukončeno nejpozději k 30. 11. 2017. K tomuto datu musí být provedena i finanční závěrka projektu a projekt zhodnocen v oponentním řízení. (Poskytovatel si vyhrazuje právo tyto termíny případně při vyhlášení veřejné soutěže dle potřeby pozměnit.) Vyhodnocení Programu proběhne po zhodnocení všech podpořených projektů a bude zveřejněno ve II. polovině r. 2018.

B) Zaměření Programu

Program je zaměřen na průřezovou oblast výzkumu, experimentálního vývoje a inovací - Infrastruktura výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v souladu s § 2 odst. 2 písm. e) Zákona.

Program cíleně podporuje zpřístupňování základních elektronických informačních zdrojů nezbytných pro výzkum (EIZ) výzkumným organizacím v ČR, a to prostřednictvím rychle se rozvíjející informační infrastruktury výzkumu. Tato infrastruktura je nezbytná pro primární výzkumné nehospodářské činnosti výzkumných organizací. Program se soustřeďuje na formy účelného využívání zvýhodněných celostátních nebo národních multilicencí a hromadných oborových licencí.

Jeho cíle uvedené níže pokrývají komplexní potřeby základního informačního zabezpečení české vědy. Je proto programem podpory informační infrastruktury výzkumu a primárně nemá výzkumný charakter. Jednotlivé projekty však mohou dílčím způsobem podpořit vlastní výzkum nebo vývoj uživatelsky přívětivých nástrojů a služeb pro zpřístupňování EIZ podpořených z Programu, včetně jejich implementace prováděné samotným uchazečem/příjemcem podpory v rámci podpořeného projektu. Projekty mohou být příjemcem podpory realizovány pouze v rámci jeho nehospodářských činností. Jestliže bude v rámci projektu vytvořen výsledek výzkumu, experimentálního vývoje nebo inovací, musí být zveřejněn nejpozději do 1 kalendářního roku od ukončení projektu a poskytnut k využití všem zájemcům za stejných, nediskriminujících podmínek.

Program se řídí ustanoveními Zákona, který určuje způsob a podmínky podpory projektů výzkumu a vývoje (dále jen „VaV“). Na podporu programových projektů bude poskytována účelová podpora v souladu s § 3 odst. 2 písm. b) Zákona.

C) Cíle Programu

Obecný cíl: Rozvoj informační infrastruktury a infrastrukturních služeb výzkumu – „Informace jako základní stavební kámen, bez něhož nelze stavět“, tj. vytvářet nové výsledky ve VaV.

Dílčí cíle Programu:

1. Zpřístupnění základních EIZ výzkumným organizacím v ČR
2. Výzkum, vývoj a podpora implementace uživatelsky přívětivých nástrojů a služeb pro zpřístupňování EIZ podpořených z Programu.

Odůvodnění:

Konkurenceschopnost výsledků každé výzkumné vývojové činnosti je do značné míry ovlivňována až omezována dostupností, aktuálností a kvalitou prvotních vědeckých informací, na nichž jsou získané poznatky a nové výsledky založeny. V současné době není možné provozovat žádnou výzkumnou vývojovou činnost bez informací. Veškeré aktivity ve výzkumu, vývoji a inovačním procesu jsou existenčně závislé na aktuálních, průběžně aktualizovaných a rychle dostupných informacích o vědeckých poznatcích, na intenzivním, ale efektivním přelévání znalostí, na rychlém šíření konkrétních vědeckých výsledků. Na informacích a informačních službách, jejich kvalitě, rozsahu a včasné dostupnosti závisí rozvoj a efektivita každé vědecké práce, zvyšování produktivity ve výzkumných a vývojových činnostech, zkvalitnění i nárůst inovačního procesu nejen v ČR. Omezená

dostupnost či dokonce nedostupnost aktuálních informací ve VaV v ČR má, na rozdíl od přímých dopadů Programu, své snadno měřitelné nepřímé důsledky: pokles počtu publikací a publikačních výstupů českých výzkumných pracovníků-uživatelů EIZ, stagnaci až pokles jejich citačních indexů, pokles počtu přijatých českých patentů, snížení konkurenceschopnosti uplatnitelných technologií, nižší úspěšnost výzkumných projektů v mezinárodních projektech a programech.

V současné době se neustále zvyšují informační nároky a potřeby akademické sféry, ale současně s poptávkou rostou i ceny informací. Tyto ceny jsou pro české výzkumné organizace přes podporu ještě často nedostupné, přestože jednoznačně tvoří základní podmínku tvorby nové kvality ve VaV. MŠMT jako jeden z hlavních garantů podpory výzkumu a vývoje proto všestranně podporuje i zpřístupňování EIZ v ČR. V tomto směru nejdůležitějším počinem v oblasti zajišťování finančně velmi náročných EIZ byla výzva 4.3. „Vybavení odborných vědeckých a oborových knihoven“, Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (dále jen „OP VaVpI“) v prioritní ose 3, v oblasti podpory 3.2 ze srpna 2011 (dále jen „výzva 4.3“). Ta navázala na již osvědčenou praxi prověřenou a zanalyzovanou na základě vyhodnocení několika předchozích národních programů podpory. Posledním z nich je finančně omezený program INFOZ (2009-2011), který byl sice původně naplánován do r. 2013, ale jeho realizace musela být tak jako všechna opatření zahajovaná v téže době z důvodů reformy systému zkrácena. Zmíněná výzva umožňuje kvalitativně lepší zabezpečení informační infrastruktury VaV v regionech mimo hl. město Prahu po roce 2012 a jejich částečné vyrovnání se s evropským standardem. Tento problém se existenčně týká i výzkumných organizací se sídlem na území hlavního města. Je tedy nezbytné skloubení cílů podpořených prostředky strukturálních fondů a jejich další zhodnocení v návazném opatření a za přispění národních finančních zdrojů. Proto v souladu s úkoly MŠMT uloženými vládou ČR v oblasti zajišťování EIZ a na podnět a za podpory Rady vysokých škol, Akademie věd České republiky a Asociace vysokoškolských knihoven poskytovatel přistoupil k předložení tohoto Programu jako jediné možné formy podpory podle Zákona.

Program, jak již bylo výše naznačeno, systematicky navazuje na výzvu 4.3 a svou délkou trvání pokrývá pro ČR závaznou dobu udržitelnosti projektů, které budou podpořeny v rámci OP VaVpI. Proto je nezbytné koordinovat v tomto směru čerpání národních a evropských finančních zdrojů. Výzva 4.3 představuje podporu investičního charakteru pro odborné vědecké a oborové knihovny s minimálně krajskou působností a se sídlem mimo území hlavního města Prahy. Koordinaci Programu s výzvou jako eliminaci případného dvojího financování stejného EIZ stejnému subjektu garantuje poskytovatel. Koordinace postupů bude zajištěna jak interně od nejvyšší řídicí úrovně, tj. úrovně věcně příslušných vrchních ředitelů, až na úroveň nejnižší, tj. věcně příslušných odborných referentů, tak na úrovni hodnotících grémií OP VaVpI a odborných poradních orgánů poskytovatele.

Předpokládá se, že uchazeči/příjemci podpory budou převážně právnické osoby se sídlem na území České republiky, jejichž předmětem činnosti je VaV nebo systematické získávání, zpracovávání a zpřístupňování EIZ pro potřebu a využití v oblasti VaV nebo činnost spojená s technickým a technologickým zabezpečením informační infrastruktury pro VaV. V letech 2013 a 2014, tj. po dobu poskytování podpory z OP VaVpI, nebude možná podpora těch EIZ a jejich mimopražských uživatelů, na které byla přiznána podpora ze zmíněného operačního programu. Jejich účast ve veřejné soutěži v r. 2012 včetně čerpání podpory v letech 2013 a 2014 bude omezena tak, aby nedocházelo k dvojímu financování v rámci synergie s předmětem podpory Programu a výzvy 4.3 v prioritní ose 3 OP VaVpI. Současně bude u každého projektu zkoumáno zachování motivačního účinku. Podpořené organizace z regionů dopadu OP VaVpI mohou Programu, resp. licenčních výhod jednotlivých projektů Programu, využít pouze jako uživatele výsledků a výstupů, a to jen takovým způsobem, kdy nedojde

z jejich strany k dvojímu čerpání přímých i nepřímých benefitů (zejména ekonomické povahy) po dobu poskytování podpory z OP VaVpI a z Programu, tj. v letech 2013 a 2014. (V případě uplatnění předplatného se tato hranice posouvá do následujících let.) Za splnění této podmínky je odpovědný uchazeč/příjemce podpory. Poskytovatel bude její splnění kontrolovat před poskytnutím podpory i v průběhu realizace projektů.

Na základě dílčího vyhodnocení minulého opatření, programu INFOZ, se předpokládá účast přibližně 15 příjemců různých typů nebo jejich sdružení (v členění dle specifikace v IS VaVaI), z toho 78 % účast veřejných vysokých škol, 11 % účast veřejných výzkumných organizací, 11 % účast státních příspěvkových organizací.

Způsob dosažení cílů – identifikace oblastí a předmětu podpory:

V rámci Programu budou podporovány projekty zaměřené na:

- a) zpřístupňování a pořizování primárních a sekundárních multioborových EIZ,
- b) zpřístupňování a pořizování primárních a sekundárních oborových EIZ celostátního významu a/nebo zpřístupňování celostátních/národních licencí a multilicencí pro jejich dlouhodobé sdílení, společné a ekonomicky efektivní využívání nebo veřejné zpřístupnění,
- c) zajištění integrovaného přístupu do citačních databází používaných pro hodnocení výsledků VaVaI v ČR a mezinárodní srovnáváním národní úrovně, včetně zabezpečení podpůrných hodnotících nástrojů z těchto databází vycházejících.

Zásadní pro informační infrastrukturu VaVaI je zajištění kontinuity pro konsorciální licence a multilicence velkoplošných EIZ, jejich aktualizace a zajišťování optimalizovaného provozu, včetně zajištění dostatečné informovanosti a proškolení uživatelů.

Doplňkově v přímé návaznosti na oblasti podpory uvedené výše v bodech a) až c) bude možné v rámci konkrétního projektu systémově podpořit implementaci a rozvoj nástrojů a služeb pro uživatelsky přívětivé a efektivní zpřístupňování a využívání EIZ.

D) Očekávané výsledky

Očekávaným výsledkem každého projektu bude zajištění snadného a kvalitního přístupu českých výzkumníků ke konkrétním národním nebo světovým EIZ, které jsou pro VaV v ČR klíčové. Rozsah, typ a počet zpřístupněných EIZ, počet získaných licencí a uplatněných přístupů pro jednotlivé EIZ se bude lišit dle jednotlivých vědních oborů a musí vycházet z výsledků aktuálně provedené analýzy potřeb akademické sféry. Stejně tak se bude v jednotlivých vědních disciplínách VaV lišit i počet získaných licencí a uplatněných přístupů pro jednotlivé EIZ.

Na úrovni Programu se předpokládá minimálně 10 celostátních nebo národních licencí klíčových EIZ a více než sto základních oborových titulů z nyní dostupných EIZ.

Základním kritériem pro hodnocení úspěšnosti každého realizovaného projektu je míra naplnění vyhlášených cílů Programu a míra dosažení stanovených cílů. V průběhu realizace bude probíhat hodnocení periodických a závěrečných zpráv jednotlivých projektů v souvislosti s plněním stanovených cílů. Po ukončení realizace každého projektu bude vypracována zpráva, v níž bude zhodnocena úspěšnost každého jednotlivého projektu kvalitativně z hlediska přínosů a dopadů i kvantitativně. Dosažené výstupy a výsledky budou

vyhodnoceny pomocí zadaných kvantifikovatelných ukazatelů, tzv. indikátorů uvedených níže.

Souhrnně bude podle zadaných ukazatelů (indikátorů) vyhodnocen i celý Program a bude zpracována zpráva o výsledku vyhodnocení celého Programu v souladu s § 13 a 21 Zákona. Dosažení výsledků bude sledováno a hodnoceno v souladu s platnou Metodikou hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů schválenou vládou ČR.

Způsob kvantifikace očekávaných výsledků Programu a projektů (Indikátory na úrovni projektu):

- a) počet zpřístupněných EIZ a jejich kolekcí, resp. počet pořízených licencí a přístupů/nakoupených titulů
- b) počet realizovaných přístupů/výpůjček plných textů (ročně/ na uživatele/ dle standardizovaných statistik)
- c) změna/nárůst (sledování vývoje) v počtech publikovaných výsledků VaV českých autorů-uživatelů zpřístupněných EIZ ročně (v daném oboru, popř. v dané uživatelské organizaci) – uplatňuje se jen v případě citačních a publikačních databází, změna/nárůst citovanosti českých autorů – uplatňuje se jen v případě citačních databází,
- d) počet uživatelů z akademické sféry, tj. z řad vysokých škol, veřejných výzkumných institucí a výzkumných organizací ve smyslu definice Rámce, který udává počet organizací ve VaV, pro které jsou EIZ pořízeny a zajišťovány v rámci jednotlivých projektů,
- e) míra využití pořízených EIZ konečnými uživateli v % (ročně - dle použitých statistik za uživatele, resp. za titul),
- f) rozsah oborového pokrytí EIZ v důsledku realizace konkrétního projektu, okruh uživatelů a jeho rozsah ve vztahu k národním potřebám a prioritám ČR ve VaV.

Výše uvedené ukazatele jsou hlavními ukazateli na úrovni jednotlivých projektů a podkladem pro kvalitativní vyhodnocení úspěšnosti celého Programu a jejich sledování a vyhodnocování za jednotlivé kalendářní roky bude poskytovatelem vyžadováno jak v průběhu realizace projektu, tak po ukončení jeho realizace, tj. za poslední rok realizace. Poskytovatel si vyhrazuje právo úpravy požadavků na zpracování výstupů ze statistik a na způsob předávání informací o naplňování ukazatelů na úrovni projektu.

Uživatelé výsledků

Uživateli výstupů a výsledků realizovaných projektů budou převážně:

1. výzkumné organizace (ve smyslu definice Rámce), tj. právnické osoby včetně vysokých škol a veřejných výzkumných institucí,
2. odborná veřejnost – fyzické osoby, tj. výzkumní pracovníci a studenti ze všech typů veřejných vysokých škol a dalších výzkumných organizací splňujících definici výzkumné organizace ve smyslu Rámce.

Okruh uživatelů výstupů (tj. uživatelů zpřístupňovaných licenčně omezených a dalších EIZ finančně podpořených v rámci Programu) je omezen na subjekty z neziskové, zejména z akademické sféry, jako jsou veřejné vysoké školy ve smyslu zákona č. 111/1998 Sb.¹, veřejné výzkumné instituce², další výzkumné organizace splňující definici Rámce nebo specializované, odborné a vědecké knihovny, jejíž hlavní činností je poskytování knihovních služeb v souladu se zvláštním právním předpisem³.

Počet uživatelů se v průběhu řešení projektů může měnit v závislosti na frekvenci využívání EIZ a následných optimalizačních opatřeních. Počet uživatelů musí být proto průběžně sledován a statisticky vyhodnocován na úrovni jednotlivých projektů. Výsledky statistických analýz, včetně seznamů zpřístupňovaných EIZ budou povinně ročně zveřejňovány současně s anotací realizovaných projektů a jejich výsledků na internetových stránkách projektů nebo příjemců dotací.

Informace o projektech budou současně evidovány v Informačním systému VaVaI spravovaném Radou pro výzkum, vývoj a inovace.

E) Přínosy a dopady Programu, využití výsledků

Přínosy Programu jsou jednak věcného a jednak ekonomického charakteru a lze je charakterizovat ve třech rovinách:

Za prvé jde o zachování kontinuity, dostatečného rozsahu, oborového pokrytí a aktualizaci přístupů k nejnovějším poznatkům VaV ve světě prostřednictvím EIZ, což je nezbytné pro informační zabezpečení VaV v ČR, včetně implementace nových technologií a služeb, které zajistí efektivní a účelné využívání EIZ. Bez možnosti podpory z veřejných prostředků by se po 1. 1. 2013 řada dosud přístupných komplexních EIZ stala pro českou vědeckou komunitu zcela nedostupnými, zvýhodněné licence by byly ukončeny či zcela zanikly, jak ukázala nezbytnost mimořádných opatření vynucených pro roky 2009 a 2012, kdy nebyla zajištěna návaznost programů podpory. Pořizování EIZ bude vycházet z vyhodnocení aktuálních potřeb akademické komunity, které je nezbytnou podmínkou přijetí každého projektu. Dle výše disponibilních finančních prostředků Programu lze předpokládat zachování dostupnosti dosavadních komplexních celostátně využívaných EIZ (např. typu Web of Science, Scopus) a základních „oborových“ EIZ (např. typu Chemical Abstracts nebo Literature Online) a optimalizaci informačních služeb pro jejich zpřístupňování, aktualizaci a zvýšení efektivity při jejich využívání. Pravidelná průběžná kontrola využívání EIZ pořízených z Programu založená na objektivním statistickém sledování a vyhodnocování přístupů přímo producenty (tedy nezávisle na příjemci podpory) umožní zajistit, aby míra využívání těchto EIZ neklesla pod 60 % ročně. Současně umožňuje optimalizaci při akvizičních řízeních a zajišťuje vysokou efektivitu využití vkládaných finančních prostředků.

Poskytování aktuálních a kvalitních informačních služeb přímo každému výzkumníkovi „kdykoli a kdekoli“, prokazatelně dále zefektivní jejich vědeckou práci a umožní další zvýšení produktivity ve výzkumných a vývojových činnostech; nepřímo se očekává pozitivní vliv i na inovační procesy v ČR jako celku i v jednotlivých regionech.

¹⁾ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích ve znění pozdějších předpisů

³⁾ zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovni zákon), ve znění pozdějších předpisů

Za druhé jde o racionální, efektivní a hospodárné využívání EIZ; o koordinaci nákupu licencí a multilicencí, které jsou velmi nákladné a pro jednotlivá pracoviště proto nedostupné, zvláště v aktuální verzi. Společné sdílení specializovaných EIZ obdobně jako vytváření a provoz např. celorepublikové databáze EIZ nebo vytváření a sdílení informačních metazdrojů, propojování informačních portálů do integrovaného systému pro efektivní vyhledávání EIZ, resp. vědeckých informací přináší i výraznou ekonomickou úsporu. Na potřebné vícenásobné přístupy, pořízené „najednou“, jsou poskytovány další výrazné slevy (kromě slev určených pro akademickou komunitu) - nákup jednotlivých přístupů pořizovaných „postupně“ je samozřejmě dražší. V případě licencí a multilicencí vyplyne konečný počet přístupů z požadovaných aktuálních analýz potřeb pro daný obor a daný EIZ, který zajistí nezbytnou dostupnost dané výzkumné komunitě v ČR a případně umožní efektivní, tj. „optimalizované“ rozšíření dostupnosti na potřebnou míru (vyplývající z analýz jednotlivých projektů).

Za třetí: Zabezpečení přístupu do stěžejních databází zajišťujících informace pro nezbytné hodnocení a porovnávání výsledků a výkonnosti jednotlivých vědeckých pracovišť je základem evaluace produktivity výzkumné práce v ČR a nezbytností pro porovnání výsledků a úrovně výzkumu a vývoje v ČR se světem.

F) Motivační účinek

Program podpoří jen takové aktivity, které se soustředí na zpřístupnění kvalitních a aktualizovaných verzí důležitých EIZ a komplexních informačních služeb pro výzkum, které by bez veřejné podpory a koordinace stimulované právě prostřednictvím pobídek formulovaných v dílčích cílech Programu nebylo možné uživatelům zajistit především s ohledem na jejich rozsah a finanční i koordinační náročnost. Na jedné straně Program umožní zajistit dostupnost rozsáhlých multioborových i multifunkčních EIZ, včetně nezbytných doprovodných informačních, evaluačních a publikačních služeb pro velký okruh uživatelů EIZ a rozšíří ji v dalších oblastech a regionech. Na straně druhé Program iniciuje a umožní další optimalizaci a zvýšení efektivity při jejich pořizování a využívání. Program je pobídkou jak ke spolupráci výzkumných organizací navzájem, tak ke spolupráci výzkumných organizací s vysoce specializovanými a kvalitně vybavenými odbornými informačními pracovišti. Sdružení finančních prostředků na zpřístupnění EIZ prostřednictvím Programu zajistí mnohem efektivnější využití veřejných prostředků VaVaI, než kdyby byly tyto EIZ a přístupy k nim pořizovány jednotlivými výzkumnými organizacemi nebo dokonce jednotlivými osobami z prostředků jejich individuálních výzkumných projektů, a umožní kvalitativně i kvantitativně lepší dostupnost EIZ v rámci ČR.

Motivujícím je ve svém důsledku Program i v tom, že naplňováním svých cílů nepřímo napomáhá k vyrovnávání nově vznikajících a narůstajících rozdílů mezi jednotlivými regiony. Vědecké a odborné týmy se v současné době velice rychle přeskupují a mění svá působišťe jak vlivem vzrůstající mobility, tak zejména vlivem regionálně nerovnoměrného a stále se výrazně měnícího čerpání finančních prostředků z evropských strukturálních fondů. Přitom se požadavky na kvalitu informačních služeb a aktuálnost EIZ stále zvyšují. Zvyšují se i vlivem rychle narůstající úrovně informační vzdělanosti a způsobilosti výzkumných pracovníků v ČR. Informační služby a moderní informační infrastruktura VaVaI musí být pro ně v plném rozsahu dosažitelné v každém místě jejich působnosti a v každém okamžiku. Dostupnost informačních služeb a jejich nástrojů motivuje uživatele k sebezdokonalování se v informačních a komunikačních dovednostech, rozšiřuje jejich možnosti prezentovat a porovnávat své znalosti a výsledky své výzkumné vývojové činnosti, rozšiřuje také

příležitosti k vzájemným profesním komunikacím, odborným konzultacím a zapojování se do národních i evropských oborových výzkumných sítí.

G) Současný stav v ČR a v zahraničí

Program navazuje na předchozí obdobné a úspěšné programy: program „Informační zdroje pro výzkum – LI“, realizovaný v letech 2000-2003, program „Informační infrastruktura výzkumu – 1N“, vyhlášený pro léta 2004-2008 jako součást průřezových programů Národního programu výzkumu I a program INFOZ, vyhlášený v r. 2009, jehož realizace končí k 31. 12. 2011.

Každý z programů podporujících EIZ zaznamenal pro český výzkum a vývoj výraznou pozitivní změnu v dostupnosti informačních pramenů. V rámci těchto programů se podařilo zabezpečit pro jednotlivé obory výzkumu a vývoje klíčové klasické i elektronické informační zdroje, a to prostřednictvím kvalitních služeb až ke koncovému uživateli. S rozvojem informační infrastruktury a širší dostupností EIZ, které se v rámci podpořených projektů dosáhlo, mohly vědecké a odborné týmy využívat EIZ a sítě VaV i mimo tradiční centra VaV jako je Praha a Brno a soustřeďovat své výzkumné kapacity i v jiných regionech a nepřímo tak posílit rozvoj daného regionu.

Vlivem úspěšné realizace minulých programů podpory informační infrastruktury VaV byla v ČR v průběhu let budována stabilní základna pro zpřístupňování EIZ a služeb zajišťující informační zabezpečení výzkumu na srovnatelné mezinárodní úrovni. V konečném důsledku dosud realizované programy prokazatelně přispěly k zefektivnění vědecké práce a ke zvýšení produktivity ve výzkumných a vývojových činnostech, prokazované nárůstem publikační činnosti.

Souvislost s výzvou 4.3 OP VaVpI byla popsána výše. Výzva je zaměřena na podporu odborných vědeckých a oborových knihoven s minimálně krajskou působností a to tak, aby vytvořila efektivně fungující pracovní prostředí evropské úrovně. Cílem výzvy je prostřednictvím výhradně investic do vědeckých EIZ a související infrastruktury zabezpečit dostupnost těchto EIZ, jejich efektivní využívání a vytvořit tak podmínky pro produkování kvalitních vědeckovýzkumných výsledků. Výzva byla vyhlášena k 1. 8. 2011 a žádosti jsou přijímány od listopadu 2011 do ledna 2012. Plánovaná alokace pro tuto výzvu je 700 milionů Kč. Systém sběru žádostí je kolový. Projekty budou řešeny a podporovány nejdéle po dobu 30 měsíců od vydání Rozhodnutí. Řídící orgán doporučuje příjemcům, aby 75 % schválených způsobilých výdajů bylo vyčerpáno během prvních 12 měsíců řešení projektů. Projekt musí být realizován na území České republiky **mimo region hl. m. Prahy** s tím, že i přínosy z realizace projektu musí plynout do způsobilých regionů.

S nárůstem informací, ale i jejich ceny, je pro české výzkumné organizace problematické udržet krok s vývojem moderních informačních služeb a technologií ve světě a uživatelům nabízet stále aktuální vědecké informace v požadované kvalitě, rozsahu a současných standardech. Informační gramotnost uživatelů se rychle zvyšuje a s tím se zvyšují jak požadavky na rozsah a kvalitu informací, tak i nároky na informační služby a jejich materiálně technické i personální zabezpečení. Zde se ukazuje nezbytnost sdružovat se do větších konsorciálních celků, společně optimalizovat informační potřeby i finanční prostředky.

Tento trend je patrný i v zahraničí, neboť hlavním a nejdůležitějším důvodem vzniku konsorcií pro získání a sdílení EIZ je tlak na získání příznivější ceny za vstup do databází, u

primárních EIZ např. prostřednictvím sloučení tištěných předplatných v rámci konsorcia, dále pak zajištění křížového přístupu do konsorciálních titulů, dojednání podmínek pro elektronickou mezinárodní výpůjční službu atd. Je zřejmé, že čím je konsorcium větší, tím vážněji s ním trh/nakladatelé/producenti musejí počítat, a tím je výhodnější vyjednávací pozice o cenách. Výhodnost takovýchto počínů analyzovali a shrnuli ve svých studiích např. již v r. 2001 Sharon L. Bostick⁴, o rok později Tommaso Giordano, tehdejší ředitel Evropského univerzitního Institutu ve Florencii,⁵ nebo v letošním roce Kristiina Hormia-Poutanen⁶. (Z těchto studií byly čerpány i následující informace.)

Konsorcia vznikají např. jako sítě knihoven s cílem rozvíjet programy katalogizace a sdílení EIZ, do kterých byla jako jedna z priorit začleněna akvizice a řízení elektronických licencí (cca 40 % konsorcií). Jiným typem jsou konsorcia vytvořená speciálně pro účely rozvoje projektů sdíleného řízení EIZ, především pro účely vyjednání s vydavateli o licenčních modelech. Lze je rozdělit podle typů řízení a vzájemných vazeb mezi členy. Centralizovaný model je upřednostňován zejména v severských zemích, kde ale také existuje vysoká státní podpora. Decentralizované modely najdeme ve Francii (konsorcium Couperin) nebo ve Velké Británii. Existují i regionální konsorciální modely řízení, typické např. pro Katalánsko nebo některé spolkové země v Německu.

Dokladem, že nejde o trendy minulých časů, ale horkou současnost, je příklad jednoho z nejsilnějších světových konsorcií v posledních letech: Sdružení konsorcií **ICOLC**, tj. **International Coalition of Library Consortia** (internetové stránky konsorcia: <http://www.library.yale.edu/consortia/icolcmembers.html>), které do května t.r. sdružovalo 253 konsorcií z různých částí světa (Japonsko, Kanada, severské a další evropské země, Korea, některé africké země). Konsorcium se kromě nákupu a zpřístupnění EIZ orientuje i na další typy knihovnických služeb. Kromě konsorcií výzkumných organizací jako jsou univerzity a akademické ústavy, jsou zde sdruženy i konsorcia sdružující orgány státní správy nebo veřejné školy nižších stupňů, ale také řadu soukromých neziskových výzkumně vzdělávacích organizací.

Mezi největší konsorcium sdružující jednotlivé výzkumné organizace patří v současné době EBSCO konsorcium ustavené v Polsku se 328 členy, které koordinuje Poznan Foundation of Scientific Libraries ve spolupráci s Poznan Supercomputing and Networking Center a finančně podporuje polské ministerstvo pro vědu a školství (<http://www.pfsl.poznan.pl/english/>).

Mezi další významná evropská konsorcia patří např.:

- **HeBIS-Konsortium** (<http://www.hebis.de/hebis-konsortium/welcome.php>) 13 akademických knihoven, které disponuje státní podporou;
- **Althoff-konsortium** (<http://www.althoff-konsortium.de/>), sdružující 11 akademických a speciálních knihoven;
- britské konsorcium **JISC** (Joint Information Systems Committee; <http://www.jisc.ac.uk/>), podporované státem a s akviziční strategií optimalizovanou v pětiletých cyklech, které pracuje především v oblasti vysokého školství; konsorcium zpřístupňuje e-časopisy, e-knihy s multimediálním obsahem a výukové materiály a

⁴) Academic Library Consortia in The United States. (Liber Quarterly, ISSN 1435-5205, Liber 2001, Munich, Germany)

⁵) Library Consortium Models in Europe: a Comparativ Analysis (T. Giordano, Alexandria 14(1), 2002)

⁶) Kristiina Hormia-Poutanen "Consortia in Europe: describing the various solutions through four country examples". Library Trends. FindArticles.com. 26 Jun, 2011.

kromě dojednávání přístupu k e-zdrojům spravuje také univerzitní počítačovou síť JANET (Joint Academic Network) a podporuje infrastrukturu pro vzdělávání a výzkumu; v současné době nově zavádí vzdálený přístup;

- **KEMOE (AAP)** - Kooperation E-Medien Oesterreich (Austrian Academic Consortium), sdružující 24 univerzit, 13 technických univerzit, 8 výzkumných ústavů, 1 fakultní nemocnici, 1 státní knihovnu a 1 národní knihovnu (<http://www.konsortien.at/>);
- **PRES-SICD** (PŘES University of Toulouse), státem financované konsorciální seskupení univerzitních a výzkumných knihoven ve Francii;
- **BIBSAM** (Sweden Consortium of University and Research Libraries (<http://www.kb.se/bibliotek/centrala-avtal>), státem podporované konsorciální seskupení 63 akademických a speciálních knihoven;
- **BIBLIOSAN** – konsorcium koordinuje IRCCS Policlinico San Matteo di Pavia, Itálie, má 56 členů, podporováno italským ministerstvem zdravotnictví (<http://www.bibliosan.it/>);
- **Couperin:** z 211 členů konsorcia je 95 francouzských univerzit, 81 vysokých škol technického a ekonomického zaměření, 30 výzkumných organizací, seskupení je finančně podporováno francouzskou vládou a členskými příspěvky;
- **Akademski konzorcij** je chorvatské národní konsorcium pro informační zdroje EBSCO se 174 členy a je koordinováno a finančně podporováno přímo Ministerstvem pro vědu, školství a sport (<http://www.online-baze.hr/>);
- **Národní licencia EBSCO databáz** je slovenské národní konsorcium sdružující 90 výzkumných institucí a vysokých škol, které koordinuje na národní úrovni Slovenská národní knižnica (http://www.snk.sk/?narodna_licencia_ebsco_databaz) a které je systematicky podporováno státem;
- **Maďarské národní konsorcium informačních zdrojů EBSCO** se 218 členy koordinuje Národní knihovna Széchényi za podpory Ministry of National Resources (<http://www.ki.oszk.hu/107/page.php?56>); ze státních prostředků je jejím prostřednictvím organizována a hrazena i podpora národním programům na podporu akvizice knihoven;
- **Portugalské EBSCO konsorcium** sdružuje 71 univerzitních, vládních a medicínských institucí za podpory UMIC (Unidade de Missão Inovação e Conhecimento), agentury Ministerstva pro vědu a školství;
- **Consortium of Slovenian Electronic Collections (COSEC)** – zahrnuje 145 výzkumných organizací, které za státní podpory např. koordinuje National and University Library (<http://www.nuk.uni-lj.si/cosec/cosec-eng.html>);
- **FinELib:** The National Electronic Library Program (<http://www.lib.helsinki.fi/finelib>), finské národní konsorcium bylo založeno ministerstvem školství v r. 1997, podporuje vysoké školství, výzkum a vzdělávání ve

Finsku s cílem zvýšit množství e-zdrojů dostupných uživatelům; konsorcium je majoritně centrálně financováno ministerstvem školství a částečně vlastními platbami členů; sdružuje v současné době 108 členů (univerzity, polytechnické školy, veřejné knihovny, vědecké instituce – přitom 84 % akvizice e-zdrojů je určena pro uživatele univerzit); provozuje národní portál a zajišťuje vývoj služeb portálu National Electronic Library Interface (Nelli);

- **NEICON (NationWide Consortium Supporting Access to Electronic Information,** <http://www.neicon.ru>) působí od r. 2005 a zahrnuje 181 ruských univerzit, veřejných knihoven a akademických institucí, je zajišťováno vícezdrojovým financováním (členské poplatky knihoven, podpora ministerstva kultury, grantové prostředky a další finanční prostředky jednotlivých organizací - např. Open Society Institute);
- **TUBITAK ULKABIM** (Turkish Academic Network and Information Center) – 218 členů tvoří turecké univerzity a akademické instituce, koordinátor: Hacettepe University, podporu z veřejných prostředků poskytuje Supreme Council for Science and Technology (SCST), (<http://www.ulakbim.gov.tr/eng/>)

Stejný trend existuje i v zámorí. Příkladem je např. kanadské konsorcium BCELN (British Columbia Electronic Library Network, <http://www.eln.bc.ca/>), které podporuje kanadská vláda a které sdružuje 63 akademických a speciálních knihoven. V USA je známé **Consortium of Academic and Research Libraries in Illinois**, které tvoří 95 akademických soukromých knihoven, 14 akademických veřejných, 48 kolejních knihoven, 4 neakademické výzkumné knihovny, 1 státní střední škola. Vláda podporuje také např. konsorcium **Maine InfoNet**, jehož hlavním koordinátorem je Univerzita v Maine, kde konsorciální členství knihoven není formálně striktně definováno; všechny knihovny zde participují stejným způsobem a poskytují stejný uživatelům servis.

Jedním z největších konsorcií v Asii je **Consortium on Core Electronic Resources in Taiwan**, které za vydatné státní podpory sdružuje 229 subjektů, z toho 115 veřejných a soukromých univerzit, 42 dalších jednotlivých veřejných a soukromých fakult, 16 veřejných a soukromých škol neuniverzitního typu a nižších vzdělávacích stupňů a 56 výzkumných ústavů.

Stejný trend s důrazem na ekonomickou efektivitu sleduje i MŠMT návrhem nového opatření.

Konsorciální slevy dosahovaly v ČR např. u jednoho z největších producentů EIZ firmy Elsevier v r. 2010⁷

- 5 % v případě nákupu 5-9 kolekcí
- 10 % v případě nákupu 10-14 kolekcí
- 15 % v případě 15 a více kolekcí

Základem největších konsorcií v ČR jsou již tradičně infrastrukturní projekty podporované z programů MŠMT. V současnosti se jedná o končící program INFOZ. Národní technická knihovna koordinuje 4 velká konsorcia; Elsevier Science s 60 členy, Wiley Online Library se

⁷) M. Neuroth (Elsevier S&T, Academic & Governmentals Europe): „Embrace the Future with Elsevier eBooks“, mezinárodní konference „Inforum 2011“, Praha 24-26. 5 2011,

44 členy, SpringerLink + knihy LNCS s 66 členy, Scopus se 32 členy⁸. Knihovna Akademie věd České republiky koordinuje konsorcium „WOK“ s 63 členy a Národní knihovna České republiky dvě významná konsorcia; EBSCO s 60 členy a OCLC s 12 členy. V ČR existuje i řada dalších, zejména oborově orientovaných a méně početných konsorcií koordinovaných jednotlivými univerzitami.

Díky těmto konsorciím a jejich akviziční politice se průměrná cena za zpřístupnění článku v ČR výrazně snižuje. Např. v roce 2008 činila průměrná cena člena konsorcia NTK za 1 článek z konsorciálních kolekcí zahrnujících Wiley, Springer e-journals, kapitoly Springer e-books a Scopus session 94 Kč, v r. 2010 již pouze 62,- Kč. Cena při dodání prostřednictvím nákupu informačních služeb individuálně pro 1 člena – univerzitu průměrné velikosti činila v r. 2010 135,- až 300,- Kč za 1 článek⁹.

Aktuálním úkolem v ČR je proto zabezpečit návaznost, zajistit další rozvoj v oblasti EIZ a provést aktualizaci a optimalizaci současného stavu, s ohledem na rychlý vývoj informačních služeb, informačních technologií i vědeckovýzkumných potřeb uživatelů. Bez poskytnutí podpory z prostředků Programu by byla nejen vážně ohrožena možnost přístupu výzkumných pracovníků v ČR k novým, aktuálním EIZ, ale existuje i riziko zbytečných ekonomických ztrát při individualizaci akviziční politiky a nákupů, jak ostatně ukazuje současný vývoj situace u nás i ve světě.

H) Celkové výdaje Programu

Tab.: Výdaje programu „Informace-základ výzkumu“ v tis. Kč						
období	2013	2014	2015	2016	2017	celkem
celkové výdaje	164 355	189 008	379 480	436 402	501 863	1 671 108
z toho z prostředků státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace	123 266	141 756	284 610	327 301	376 397	1 253 330

Poznámka: Předpokládaná výše navrhovaných finančních prostředků Programu z veřejných zdrojů byla vypočtena na základě dílčího vyhodnocení finančních nákladů stávajícího programu INFOZ, který bude ukončen k 31. 12. 2011. Současné cenové trendy¹⁰ EIZ vykazují průměrný meziroční nárůst cen ve výši 15,1 %.

⁸) ústavy AVČR jsou počítány jako 1 člen

⁹) S. Žižková (NTK): „Zpráva o řešení projektu VZ09003 2010, 2011“, konsorciální konference, Praha 30. 3. 2011; N. Suškevič (Suweco): „Elektronické informační zdroje projektu VZ09003 Národní technické knihovny“, seminář NTK, Praha 7. 6. 2011

¹⁰) Údaje byly vypočteny ze skutečných nákladů projektů programu INFOZ, z cenových nabídek producentů a vydavatelů, jako jsou OVID, EBSCO, Elsevier, J. Wiley, ProQuest, CABI, JBM, Nature Publishing a další, zasílaných členům konsorcií v průběhu let 2008-2011 a

Při návrhu výše výdajů na Program z účelových prostředků státního rozpočtu ČR na výzkum a vývoj byl zohledněn fakt, že pro výzkumné organizace mimo region hl. města Prahy existují možnosti širšího krytí nákladů na pořízení a zpřístupnění EIZ do r. 2014 prostřednictvím výzvy OP VaVpI, a to až 100 %. Dvojí financování je vyloučeno. Dodržování této podmínky bude přezkoumáno ve spolupráci s řídicím orgánem OP VaVpI ještě před poskytnutí podpory konkrétnímu projektu.

Dále byla zohledněna možnost uplatňovat jako způsobilý výdaj předplatné. Navržená výše finančních prostředků Programu odpovídá minimálním požadavkům na zachování dostupnosti dosavadních základních komplexních EIZ, jak plnotextových, tak citačních, včetně nezbytných informačních služeb a jejich aktualizací.

Projekty přihlášené do Programu budou financovány v souladu s platnými národními i evropskými právními předpisy.

l) Způsobilost nákladů na realizaci projektu

Způsobilými náklady projektů Programu jsou v souladu s § 2 odst. 2 písm. l) Zákona takové náklady nebo výdaje ve výzkumu, vývoji a inovacích, které budou příjemcem vynaloženy na zajištění a rozvoj informační infrastruktury výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (VaVaI), nebo v přímé souvislosti s touto činností. Do způsobilých nákladů lze zahrnout jen náklady a výdaje nezbytné pro realizaci programového projektu; jejich položky musí být konkrétně specifikované, zdůvodněné, prokazatelné a přiřazené ke konkrétním projektovým aktivitám příjemce a musí odpovídat schváleným oblastem podpory Programu. Do způsobilých nákladů lze zahrnout

- a) osobní náklady nebo výdaje, včetně stipendií na výzkum, vývoj a inovace podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů,
- b) náklady nebo výdaje na pořízení hmotného a nehmotného majetku,
- c) další provozní náklady nebo výdaje,
- d) náklady nebo výdaje na služby,
- e) doplňkové náklady nebo výdaje.

Způsobilým nákladem nezbytným pro realizaci projektu může být též předplatné (jako výdaj běžného roku), a to i v posledním roce realizace projektu.

Do způsobilých nákladů projektu lze zahrnout i náklady a výdaje na inovaci materiálně technického vybavení pracovišť v případě, že uchazeč prokáže jejich nezbytnost pro realizaci projektu. Při pořizování hmotného a nehmotného majetku nezbytného pro úspěšnou realizaci projektu za účelem zajištění a rozvoje informační infrastruktury VaVaI lze do způsobilých nákladů zahrnout pouze takovou část nákladů a výdajů na jeho pořízení, která odpovídá předpokládanému využití pro konkrétní činnosti ve VaVaI, uvedené ve smlouvě o poskytnutí podpory uzavřené s poskytovatelem.

Osobní náklady vynaložené v souvislosti s realizací projektu, včetně odměn, nesmí být cíleně navyšovány jen pro tento projekt, ale musí odpovídat předem schválenému vnitřnímu nebo jinému mzdovému/platovému předpisu příjemce. Způsobilým nákladem projektu může být

z vyjednaných licenčních konsorciálních cen pro léta 2012 a 2013. Např. pro r. 2012 smluvně vázané náklady na EIZ pražských uživatelů činí při současném kurzu 149 916 936 Kč, náklady všech uživatelů představují částku 249 513 923 Kč.

jednorázová odměna řešiteli „konsorciálního“ projektu maximálně do výše 50 tis. Kč, řešiteli „běžného“ projektu maximálně do výše 30 tis. Kč, a popř. odměny dalších pracovníků maximálně do výše 10 tis. Kč v přepočtu na 1 osobu a 1 plný úvazek odborného pracovníka podílejícího se na realizaci projektu.

Jestliže je příjemce podpory plátcem daně z přidané hodnoty a uplatňuje-li její odpočet nebo jeho poměrnou část, nelze tyto náklady započítat do způsobilých nákladů projektu.

Za způsobilé náklady projektu lze považovat jen ty náklady a výdaje související s realizací projektu, které vznikly nejdříve v den zahájení projektu, který je uveden ve smlouvě o poskytnutí podpory. Způsobilost nákladů lze uznat nejdříve dne 1. 1. 2013 a nejpozději ke dni 30. 11. 2017, pokud řešení projektu není ukončeno před tímto datem a pokud při vyhlášení Programu ve veřejné soutěži nebude stanoveno jinak.

Nezpůsobilé náklady: Do způsobilých nákladů projektu zásadně nelze započítávat náklady na marketing, prodej a distribuci výrobků, zisk, dluhy a úroky z dluhů, náklady na finanční pronájem a pronájem s následnou koupí převyšující povolenou výši podpory (leasing) a další finanční závazky, které nesouvisejí s řešením projektu, a to ani jako součást nepřímých nákladů.

O uznatelnosti nákladů rozhoduje poskytovatel.

V průběhu veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji nelze akceptovat změnu návrhu projektu ani požadovat navýšení podpory na úhradu kurzovních rozdílů. V případě, že dojde v průběhu veřejné soutěže ke změnám, které se dotýkají právní subjektivity uchazeče, údajů požadovaných pro prokázání způsobilosti nebo které by mohly mít vliv na řešení projektu, je uchazeč povinen tyto skutečnosti neprodleně písemně oznámit poskytovateli.

J) Podpora, její výše a použití

Míra podpory je stanovena jako procento uznaných nákladů projektu, bude vypočtena pro každého příjemce a projekt samostatně. Její maximální hodnota nepřekročí 75 % z celkových uznaných nákladů projektu. Tato maximální povolená výše nesmí být za celou dobu řešení překročena ani u žádného dalšího z účastníků nebo uživatelů výsledků projektu.

Povinná finanční spoluúčast je zárukou optimalizace nákupů a efektivního využívání pořizovaných EIZ a služeb a současně motivačním prvkem. Povinnost zpřístupňování podpořených EIZ a služeb VaV nejen příjemci, ale i ostatním uživatelům bez rozdílu, tj. za stejných podmínek, zajistí, že nebudou narušeny tržní podmínky. Současně bude zajištěno plošné a efektivní využití EIZ a služeb VaV.

Podpora bude poskytována jako účelová podle § 7 odst. 3 Zákona po provedení veřejné soutěže dle § 17 a následujících ustanovení Zákona.

Poskytování podpory na řešení projektů se řídí § 4 odst. 1 písm. b) Zákona. Předmětem účelové podpory v Programu budou programové projekty podle § 3 odst. 2 písm. b) Zákona.

Podpora v rámci Programu může být přidělena jen uchazeči, který současně splňuje podmínky Programu a podmínky pro poskytnutí podpory podle Zákona.

Maximální výše podpory na jeden projekt se v souhrnu za celou dobu řešení v Programu omezuje na 580 mil. Kč (v době schvalování Programu odpovídá limitu 20 mil. EUR), pokud poskytovatel při vyhlášení veřejné soutěže limit nesníží zejména s ohledem na aktuální výši disponibilních prostředků Programu.

Míru podpory a její výši u jednotlivých projektů stanoví poskytovatel na základě výsledků hodnocení návrhů projektů. Přiznaná výše podpory může být v průběhu řešení projektů snížena, popř. i odebrána v případě, že poskytovatel na základě výsledků periodického hodnocení projektů v souladu se Zákonem a vyhlášenými podmínkami Programu zjistí, že dílčí cíle projektu nejsou plněny v souladu se schváleným harmonogramem řešení projektu a není na úrovni projektu průběžně dosahováno plánovaných hodnot jednotlivých ukazatelů.

Podpora bude poskytována na způsobilé náklady projektu odpovídající aktivitám na podporu informační infrastruktury výzkumu, které uchazeč vymezil v návrhu projektu a které poskytovatel uzná jako nezbytné pro jeho realizaci. Z přidělené účelové podpory projektu lze hradit pouze ty uznané náklady vynaložené příjemcem na realizaci projektu, které poskytovatel schválí na základě skutečností a zdůvodnění uvedených v návrhu projektu a které budou vymezeny ve smlouvě o poskytnutí podpory uzavřené s poskytovatelem. Použití podpory podléhá ustanovení § 8, dalším souvisejícím ustanovením Zákona a podmínkám Programu.

Použití podpory:

Použití podpory se řídí Zákonem (zejména ustanovením § 8). Z přidělené účelové podpory projektu lze hradit pouze uznané náklady vynaložené příjemcem na realizaci projektu podle smlouvy o poskytnutí podpory uzavřené s poskytovatelem. Uzanými náklady jsou dle § 2 odst. 2 písm. m) Zákona takové způsobilé náklady nebo výdaje ve výzkumu, vývoji a inovacích, které poskytovatel schválí a které jsou zdůvodněné.

Příjemce musí vést v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro každý projekt podporovaný z veřejných prostředků podle § 8 odst. 1 Zákona oddělenou evidenci o všech vynaložených výdajích nebo nákladech a v rámci této evidence sleduje výdaje nebo náklady hrazené z podpory. Způsob této evidence stanoví na základě výše uvedeného zákona o účetnictví příjemce.

Pro použití podpory jsou v Programu dále stanoveny následující podmínky:

1. Přidělenou podporu lze použít na pokrytí nepřímých doplňkových nákladů nebo výdajů vynaložených pouze příjemcem podpory bezprostředně a v přímé souvislosti s řešením projektu za celou dobu řešení projektu (režijní náklady příjemce) maximálně do výše 10 % z celkových způsobilých nákladů projektu.
2. Přidělenou podporu nelze použít na úhradu nákladů nebo výdajů
 - a) za nemovitosti, pozemky nebo jejich části,
 - b) na úhrady leasingových služeb,
 - c) na pořízení a opravy standardního vybavení kanceláří, zejména kancelářský nábytek, ledničky, vařiče atp.,
 - d) na pořízení a opravy běžné kancelářské výpočetní techniky, přenosné výpočetní techniky a spotřební elektroniky a dalšího běžného personálního vybavení, zejména serverů, PC, monitorů, tiskáren, notebooků, notepadů, osobní kalkulátorů, iPadů, elektronických diářů, mobilních telefonů atp.,
 - e) na pořízení a opravy standardního vybavení knihoven a informačních středisek, zejména čteček, digitalizační techniky, scannery, kopírovacích strojů, projektorů atp.

Položky způsobilých nákladů nebo jejich příslušnou část, kterou nelze hradit z podpory uchazeč/příjemce podpory hradí z vlastních nebo jiných neveřejných finančních zdrojů, které musí identifikovat již v návrhu projektu. V návrhu projektu musí být uvedeny všechny položky celkových nákladů projektu, a to v podrobném položkovém členění na celou dobu řešení projektu a s uvedením konkrétní specifikace nejméně pro první kalendářní rok řešení.

V případě konsorciálního projektu, kdy z podpory konkrétního EIZ má prospěch více subjektů-uživateli EIZ včetně příjemce, nesmí míra jejich benefitu (včetně nepřímého) překročit u žádného z nich povolenou 75 % hranici maximální míry podpory.

V návrhu projektu musí uchazeč u položek způsobilých nákladů týkajících se nákupu konkrétních EIZ vyčíslit požadovanou výši podpory i s ohledem na výši konsorciálních příspěvků jednotlivých uživatelů. Výpočet a výše požadované účelové podpory musí být v návrhu projektu uvedeny a řádně zdůvodněny, včetně uvedení procentního podílu podpory na celkových uznaných nákladech projektu.

V případě, že předmětem požadované podpory v rámci navrhovaného projektu je EIZ, na který budou v některém roce řešení projektu uchazeči nebo některému z uživatelů současně poskytnuty i další veřejné prostředky mimo Program, musí být tyto v návrhu projektu specifikovány, vyčísleny a započteny do celkových nákladů projektu jako „ostatní veřejné zdroje“. Povolená míra podpory pro takovýto konkrétní projekt se o tento objem prostředků snižuje. Nezapočtení takovýchto veřejných prostředků na úhradu daného EIZ do výpočtu výše podpory může být důvodem k zamítnutí celého návrhu projektu nebo následně po uzavření smlouvy důvodem k vrácení již poskytnuté podpory.

Konečnou výši účelové podpory u jednotlivých projektů výzkumu a vývoje stanoví poskytovatel na základě výsledků hodnocení v souladu se Zákonem a vyhlášenými podmínkami Programu.

K) Příjemci podpory

Příjemcem podpory z Programu se může stát každý uchazeč, který je právnickou osobou se sídlem na území ČR a současně

- je veřejnou vysokou školou ve smyslu zákona č. 111/1998 Sb.¹¹,
- je veřejnou výzkumnou institucí¹²,
- je výzkumnou organizací splňující definici Rámce,
- je specializovanou knihovnou, jejíž hlavní činností je poskytování knihovních služeb na národní úrovni v souladu se zvláštním právním předpisem¹³, se samostatnou právní subjektivitou, registrací u Ministerstva kultury ČR, zřízenou ústředním orgánem státní správy a zajišťující ekonomicky výhodné licenční zpřístupnění EIZ výzkumným organizacím na celostátní úrovni.

Příjemce podpory musí dále splňovat všechny podmínky pro poskytnutí podpory na VaV podle Zákona a současně všechny podmínky Programu vyhlášené ve veřejné soutěži.

L) Způsobilosti uchazečů

¹¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů

¹²⁾ zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích ve znění pozdějších předpisů

¹³⁾ zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů

Do veřejné soutěže programu se může přihlásit a žádat o podporu pouze právnická osoba se sídlem na území České republiky, která splňuje **všechny** podmínky Programu vyhlášené ve veřejné soutěži.

Každý uchazeč se může účastnit veřejné soutěže pouze podáním jediného návrhu projektu. (V případě konsorciálních projektů vystupuje uchazeč v příslušném konsorciu jako jediný příjemce podpory a hlavní koordinátor a administrátor konsorcia (dále jen „koordinátor“), který EIZ pořizuje.)

S ohledem na stanovený cíl Programu je povolený okruh uchazečů/příjemců podpory omezen podle výše uvedeného (článek K).

Na každého uchazeče se vztahuje povinnost prokázat svoji způsobilost k realizaci navrhovaného projektu podle § 18 Zákona.

Pro účely Programu poskytovatel stanoví, že podle § 18 odst. 8 Zákona uchazeč při podání návrhu projektu prokazuje způsobilost:

- a1) uvedením jednoho nejvýznamnějšího výsledku úspěšně zrealizovaného projektu obdobného charakteru či jiných obdobných aktivit řešitele za poslední uplynulý kalendářní rok,
- a2) prokázáním skutečnosti v souladu s metodikou uplatňovanou Radou pro výzkum, vývoj a inovace v době vyhlášení veřejné soutěže v Programu, že uchazeč splňuje podmínky definice výzkumné organizace podle Zákona a v souladu s Rámcem nebo má charakter ústřední knihovny s celostátní působností, jejíž hlavní činností je poskytování knihovních služeb dle zvláštního právního předpisu¹³,
- a3) doložením skutečnosti (kopií příslušného oprávnění nebo jiným prokazatelným způsobem), že uchazeč prokazatelně vykonával v uplynulém kalendářním roce a měl příslušné platné oprávnění v uplynulém kalendářním roce pro činnost ve výzkumu a vývoji nebo v oblasti systematického získávání, zpracovávání a zpřístupňování EIZ pro potřebu a využití v oblasti VaV nebo činnosti spojené s technickým a technologickým zabezpečením informační infrastruktury VaV, a že tyto činnosti prokazatelně vykonává pro potřeby VaV.

M) Způsob a kritéria hodnocení návrhů projektů

Přijímání a způsob hodnocení návrhů projektů se řídí § 21 Zákona.

Pro výběr návrhů projektů ve vyhlášené veřejné soutěži jsou stanovena tato kritéria:

- a) Věcná příslušnost k Programu
- b) Přítomnost motivačního účinku
- c) Kvalita předloženého návrhu projektu
- d) Potřebnost realizace projektu a jeho výsledků doložená provedenou analýzou; očekávaný přínos projektu pro uživatele výsledků (oborové a regionální pokrytí; okruh, skupiny a množství uživatelů a rozsah možného využití)
- e) Relevance finančního zabezpečení a způsobilost nákladů projektu

- f) Proveditelnost projektu, posouzení schopnosti uchazeče zajistit podmínky pro úspěšné dosažení cílů projektu, posouzení předložené analýzy rizik a navrženého řízení rizik v projektu

Věcnou příslušností k Programu (kritérium uvedené pod písm. a) se rozumí příslušnost doručeného návrhu projektu k vyhlášenému Programu, jeho obecným a specifickým cílům, adekvátnost cílů projektu a řádné prokázání způsobilosti uchazeče podle požadavků stanovených při vyhlášení veřejné soutěže v Programu v zadávací dokumentaci. Kritérium „věcné příslušnosti k Programu“ vyhodnotí formou ANO/NE odborný poradní orgán poskytovatele. Pokud návrh projektu splní toto kritérium, bude postoupen k dalšímu posuzování oponentům; v opačném případě bude takovýto návrh projektu z dalšího posuzování vyloučen.

Kritérium uvedené pod písm. b) vyhodnotí odborný poradní orgán poskytovatele binárně, formou ANO/NE. Pokud návrh projektu splní toto kritérium, bude postoupen k dalšímu posuzování oponentům; v opačném případě bude takovýto návrh projektu z dalšího posuzování vyloučen. Přítomnost motivačního účinku se přitom posuzuje ve smyslu ustanovení Rámce.

Kritérium uvedené pod písmenem d) musí být doloženo uchazečem provedenou analýzou potřeb akademické sféry v oblasti EIZ na národní úrovni, zahrnující analýzu potřeb oborového a regionálního pokrytí, zmapování okruhu, skupin a množství uživatelů a kvalifikovaný odhad možného využití doložený vyhodnocením standardizovaných statistik minimálně za uplynulý kalendářní rok.

Kritéria uvedená pod písmeny c) až f) budou vyhodnocena bodově se stejnou váhou, v rozmezí 0-30 bodů. V případě multikonsorciálního projektu mimořádné důležitosti s celostátním dopadem může být uplatněna bodová bonifikace od 0 do 10 bodů. Podrobnosti budou rozpracovány v zadávací dokumentaci a zveřejněny při vyhlášení veřejné soutěže v Programu.

V případě, že uchazeč nebo některý z uchazečů byl nositelem projektu podpořeného z veřejných prostředků, k jehož řešení byly vzneseny v minulosti odbornými poradními orgány poskytovatele vážné výhrady, má odborný poradní orgán poskytovatele ustavený k Programu právo k tomuto faktu přihlédnout při hodnocení nově podaného návrhu projektu takového uchazeče. V případě, že shledá tento fakt jako významně rizikový pro realizaci podaného návrhu, má právo návrh projektu z dalšího posuzování vyloučit.